

Sosiaalinen luototus

Myöntämisen ohjeasiakirjan sisältöpäivitys.

Päivitetyn ohjeen käyttöönoton aikataulutoive 1.6.2025 alkaen. Ensimmäisen kerran Myöntämisen ohjeet laadittu ja hyväksytty 06/2023, nyt kyseessä ensimmäinen ohjeasiakirjan päivitystarve.

Sosiaalihuollon tarkoituksena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta (SHL, 1 §). Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalinen luototus osana sosiaalihuoltoa tarjoaa hyvinvointialueelle keinon tukea pienituloisten ja vähävaraisten henkilöiden taloudellista selviytymistä (HE 136/2022 vp, s. 19).

Myöntämisen perusteiden päivittämisen tarpeen lähtökohdat

- Luottopalvelu ei nykyisellään ole tavoittanut suunnitellulla/toivotulla tavalla hyvinvointialueella asukkaita, jotka siitä hyötyisivät eli pienituloisia mutta joilla on riittävästi takaisinmaksukykyä. Nykyisellään luotto ei toimi sosiaalihuoltolain tarkoittamalla tavalla muutoksen apuvälineenä riittävässä määrin. Palvelutoiminta ei ole saavuttanut riittävää laajuutta toimialueella. Ratkaisut tähän:
 - → kertaluottosumman korottaminen 10 000 euroon ja takaisinmaksuajan pidentäminen 8 vuoteen, jotta tosiasiallinen vaihtoehto ja lainasumma riittävä tarpeeseen nähden (todettu hakija-analyysin perusteella, että nykyinen enintään 7000 euron luotto ja enintään 5 vuoden takaisinmaksuaika eivät kata hakijoiden tarvetta riittävästi).
 - → laajempi palvelusta tiedottaminen hyvinvointialueen asukkaille (Lähineuvonnassa, julkisilla kanavilla, Ikääntyneiden sosiaalipalveluiden työntekijöiden kautta, diakoniatyön kautta): tiedotussuunnitelma jo laadittuna Viestintäosaston kanssa.
 - → neuvonnan palvelun ja luoton ensineuvonnan tehostaminen ja riittävän tiedotuksen takaamisen varmistaminen, henkilöstön tiedon lisääminen luotosta taloudellisen tuen (toimeentulotuen) vaihtoehtona
 - → Sosiaalisen luoton Myöntämisen perusteet on hyväksytty 06/2023, ja asiakirja on ollut käytössä asiakastyön tukena 1.8.2023 alkaen. Kyseessä on asiakirjan ensimmäinen päivittäminen nyt, kun luottopalvelusta on kertynyt kokemusta noin 1,5 vuoden ajalta. Päivittäminen on ajankohtaista kertyneeseen dataan ja kokemukseen nähden.
 - → **Päivitetään maaliskuussa 2025, ja uudistettu asiakirja otetaan käyttöön 1.6.2025 alkaen.**

Keskeisimmät muutokset Myöntämisen perusteiden päivitysluonnoksessa

- Kertaluottosumman korottaminen enintään 10 000 euroon ja takaisinmaksuajan pidentäminen enintään 8 vuoteen.
- Yksityishenkilön velkajärjestelyn mukainen elinkustannusnormi muuttuu yleistarkistusten yhteydessä. Tämä on jäänyt aiemmin mainitsematta ja huomiotta Myöntämisen perusteissa. Viimeisin normisumman muutos aiheutti useiden maksuvaralaskelmien taannehtivaa tarkistusta Taloudellisen tuen toimintayksikölle.
- Toimeentulotukinormin käytön lisääminen harkintaan perustuen lyhytaikaisissa lainoissa ja pienempiä kertaluottoja haettaessa: luoton summan korottaminen 500:stä 1000 euroon ja lainaajan pidentäminen 1 vuodesta kahteen. Lyhytaikaisissa kohtuullisen edullisissa investoinneissa/hankinnoissa pyritään maltillisesti lisäämään luottoja, jos toimeentulotukioikeus ei synny, jotta asiakas saisi välttämättömän hankinnan kuitenkin tehtyä kohtuullisessa takaisinmaksuajassa ja maltillisella kuukausierällä. Tämän ohjauksen tavoite on myös toimeentulotukimenojen hillitseminen. Lisäksi haetut luottosummat oavt nykyisellään isohkoja eivätkä hakemukset kohdennu laisinkaan alle 2000 hankintoihin vaan niihin haetaan suoraan toimeentulotukea. Kaksi vuotta on vielä kohtuullinen aika selvittää taloudellisesti toimeentulotien perusnormilla.
- (Huom.! Myöntämisen perusteet –asiakirjan päivittäminen ja muutokset edellyttävät myös tiedotusmateriaalin, luottihakemuksen ja luottosopimuksen ja työohjeiden päivittämistä palvelusta vastaavassa toimintayksikössä/Työikäisten asiakasohjauksessa)

Luottotilastoa ajalta 1.8.2023 – 12.3.2025

(tilastokeruun aloituspäivä: palvelu käynnistyi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella lakisääteisesti 1.8.2023)

- Palvelun järjestäjä ja tuottaja: Työikäisten asiakasohjaus, Taloudellinen tuki ja tukipalvelut
- Luottoituksen henkilökunta 03/25: 2 sosiaaliohjaajaa (määräaikaista), 1 vastaava sosiaalityöntekijä (osana muuta työkokonaisuuttaan), Työikäisten asiakasohjauksen esihenkilö (osana muuta työkokonaisuuttaan).
- Palvelutoiminta sisältää: ensineuvonta, hakemusten käsittely, palvelutarpeen arviointi, luottopäätös, luoton maksatus, taloussosiaaliohjaus luoton takaisinmaksun ajan, huojennushakemukset ja –päätökset.
- Luottopäätösten kokonaismäärä 1.8.2023 – 12.3.2025 ja jakaantuminen myönteisiin/kielteisiin päätöksiin:

	Määrä/kpl
Myönteinen (luototettu, kriteerit täyttyneet ja takaisinmaksuun riittävä maksuvara)	18
Kielteinen (ei perusteita myöntää, esim. ei maksuvaraa, ei riittäviä selvityksiä, ei soveltuva käyttökohde, johon lainaa haettu, ei ole osallistunut palvelutarvearviointiin)	118
Huojennuspäätökset jo luoton saaneille: vapaakuukausia, eräpienennyksiä tai pidennetty laina-aika. (12 myönteistä ja vain 1 hylkäävä päätös), perustuen takaisinmaksun vaikeuksiin (työttömyys, sairastuminen, muu yllättävä taloudellinen vaikeus)	13

Luottotilastoa ajalta 1.8.2023 – 12.3.2025

		Huomioita
Myönnettyjen luottojen yhteissumma (kaikki yhteensä)	79 704,52 euroa	
Alin myönnetty kertaluotto	2 000 euroa	
Korkein myönnetty kertaluotto	7 625,38 euroa	Erityisellä asiakaskohtaisella harkinnalla ylitetty enimmäisohje 7 000 euroa
Sopimusten mukaiset takaisinmaksuajat	Vaihteluväli 2 – 5 (10) vuotta	Yksi luottoaika asiakaskohtaisella erityisharkinnalla myönnetty 10 vuoden takaisinmaksuajalla
Keskeisimmät käyttökohteet, joihin luotto myönnetty	1 Lainojen yhdistäminen tai ulosottovelan poismaksu 2 Hankinta (kodin laitteet tai kalusteet) 3 Terveysthuollon menot (esim. hammasoperaatio)	
Hylkäävän päätöksen yleisin peruste	Maksuvaran puute	Luoton myöntämisen kriteerit muutoin yleensä täyttyisivät näissäkin tapauksissa.